

جایگاه پژوهش در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (آگاهی، نگرش و عملکرد)

شمسی میری غفارزاده^۱، حسن نظری*^۲، رسول قاسمی^۳، زکیه احمدی دویران^۴

تاریخ دریافت ۹۰/۴/۱۲ تاریخ پذیرش ۹۰/۷/۱

چکیده

پیش زمینه و هدف: پژوهش به عنوان یکی از قوی ترین ابزارهای پرورش استعدادهاى بالقوه دانشجویان است. هدف از اجرای این طرح تعیین جایگاه پژوهش در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (آگاهی، نگرش و عملکرد) بود.

مواد و روش ها: این طرح یک مطالعه توصیفی - تحلیلی بود و در آن ۷۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر رشته پزشکی به صورت تصادفی بررسی شدند. پرسش نامه شامل سئوالات عمومی، سنجش میزان آگاهی دانشجویان، سنجش نگرش دانشجویان و سنجش میزان عملکرد پژوهشی بود. داده ها با آزمون آمار توصیفی و طیف لیکرت آنالیز و نتایج ارائه شد.

یافته ها: تعداد نمونه ۳۵ نفر (۵۰ درصد) زن و ۳۵ نفر (۵۰ درصد) مرد که حداقل ۲۱ ساله و حداکثر ۳۶ ساله بودند. در خصوص علاقه مندی به امور پژوهشی، از ۷۰ نفر، ۵۲ نفر (۷۴/۳ درصد) پاسخ مثبت و ۱۸ نفر (۲۵/۷ درصد) پاسخ منفی دادند. در خصوص وقت کافی برای انجام امور پژوهشی، ۱۶ نفر (۲۲/۸ درصد) پاسخ مثبت و ۵۴ نفر (۷۷/۲ درصد) پاسخ منفی دادند. در خصوص امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی، هشت نفر (۱۱/۴ درصد) پاسخ مثبت و ۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) پاسخ منفی دادند و ۱۴ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی اطلاعی کردند. عملکرد پژوهشی ۳۵ نفر (۵۰ درصد) در حد ضعیف، ۲۸ نفر (۴۰ درصد) در حد متوسط، پنج نفر (۷/۱ درصد) در حد خوب و تنها دو نفر (۲/۹ درصد) در حد عالی بود. میانگین نمرات نحوه نگرش ۷۰ نفر دانشجوی مورد بررسی ۷۷/۸۵ بود.

بحث و نتیجه گیری: اکثر دانشجویان برای انجام امور پژوهشی وقت کافی داشته و دچار مشکلات و گرفتاری های شغلی یا تامین زندگی نیستند و بی علاقه گی آنان به مقوله پژوهش ناشی از عدم اطلاع رسانی صحیح دانشگاه و نبود برنامه منسجم در زمینه ایجاد انگیزه و علاقه به تحقیق در آنان بود.

واژه های کلیدی: پژوهش، آگاهی، نگرش، عملکرد

دوماهنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره نهم، شماره پنجم، پی در پی ۳۴، آذر و دی ۱۳۹۰، ص ۴۰۶-۴۰۰

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ستاد مرکزی، معاونت تحقیقات و فناوری تلفن: ۰۴۴۱-۲۲۴۰۶۴۳

E-mail: h.nazari4@gmail.com

مقدمه

پزشکی را بیش از پیش مشخص می کند (۱). از طرف دیگر دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی سه وظیفه عمده برعهده دارند که عبارتند از: تولید دانش، انتقال دانش (تربیت نیروی انسانی متخصص) و عرضه خدمات تخصصی به جامعه، که انجام بهینه هر یک از وظایف سه گانه یاد شده مستلزم انجام دادن تحقیقات علمی است (۲). نیروی انسانی شاغل در بخش پژوهش نیز از مهم ترین منابع یک کشور برای رشد و توسعه است (۳).

تقریباً تا ۴۰ سال پیش دستیابی به اطلاعات بالینی فقط از طریق بازگویی تجربه های پزشکان و متخصصان امکان پذیر بود. با پیشرفت علم و آشنایی با روش های تحقیق، این حقیقت آشکار شد که مشاهده های بالینی متخصصان به تنهایی کفایت نمی کند. افزایش اطلاعات از یک طرف و وسعت موضوع های مورد مطالعه از طرف دیگر ضرورت انجام تحقیق در علوم

^۱ دکترای انسان شناسی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت سیستم های اطلاعاتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد، کارشناس دانشگاه علوم پزشکی ارومیه (نویسنده مسئول)

^۳ کارشناس، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

^۴ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

گردید که جهت تکمیل در اختیار آنان قرار گرفت. به منظور افزایش ضریب صحت پاسخ سئوالات و راحتی دانشجویان قید نام و نام خانوادگی در پرسش نامه الزامی بود. دانشجویان از مشخصات عمومی خود تنها به ذکر مقطع تحصیلی، سن و جنس اکتفا کردند. پرسش نامه ها پس از تکثیر، توسط پرسشگران در اختیار دانشجویان قرار گرفت و پس از تکمیل مجدداً توسط پرسشگران جمع آوری گردید. داده ها در بانک اطلاعات کامپیوتری وارد و طبقه بندی و سپس با استفاده از آزمون توصیفی و آزمون تی تیف لیکرت و آنالیز شد. نتایج در قالب جداول و نمودارها نمایش داده شد.

یافته ها

در این مطالعه تعداد ۷۰ نفر از دانشجویان مقاطع مختلف رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه مورد مطالعه قرار گرفتند. توزیع جنسی دانشجویان نشان داد که ۳۵ نفر (۵۰ درصد) از آنان زن و ۳۵ نفر (۵۰ درصد) از آنان را مردها تشکیل می دهد (جدول ۱).

بنابراین تحقیق و پژوهش، به عنوان یکی از قوی ترین ابزارهای پرورش استعدادها بالقوه دانشجویان، و از مهم ترین مسائلی است که برنامه ریزان دانشگاه ها باید بدان توجه داشته باشند (۴). هدف از اجرای این طرح تعیین جایگاه پژوهش در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه بود. در این طرح محققان قصد داشتند که میزان آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان را در زمینه امور پژوهشی مشخص نمایند.

مواد و روش ها

طرح پژوهشی حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی بوده و در آن ۲۰ درصد از دانشجویان مقاطع دستیاری، کارورزی، کارآموزی و فیزیوپاتولوژی رشته پزشکی جمعاً به تعداد ۷۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب و به عنوان نمونه های مورد تحقیق تحت بررسی قرار گرفتند. پرسش نامه ای چهار قسمتی شامل بخش اول: سئوالات عمومی، بخش دوم: سنجش میزان آگاهی دانشجویان، بخش سوم: به منظور سنجش نگرش دانشجویان و بخش چهارم: به منظور سنجش میزان عملکرد پژوهشی دانشجویان طراحی

جدول شماره (۱): توزیع فراوانی نمونه های تحت مطالعه بر حسب جنس و مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	مرد		زن		جمع
	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	
مقطع دستیاری	۱۲	۵۷/۱	۹	۴۲/۹	۲۱
مقطع کارورزی	۱۰	۸۳/۳	۲	۱۶/۷	۱۲
مقطع کارآموزی	۶	۲۵	۱۸	۷۵	۲۴
مقطع فیزیوپاتولوژی	۷	۵۳/۸	۶	۴۶/۲	۱۳
جمع	۳۵	۵۰	۳۵	۵۰	۷۰

بود و دو نفر (۲/۹ درصد) همراه تحصیل در حرف غیر پزشکی مشغول به کار بودند. در پاسخ به سئوال (اوقات فراغت خود را چگونه می گذرانید؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی مورد بررسی ۴۴ نفر (۶۲/۸ درصد) در اوقات فراغت خود به فعالیت هایی نظیر گردش، ورزش، مطالعه و تماشای تلویزیون می پردازند، ۹ نفر (۱۲/۸ درصد) همراه سایر فعالیت ها به امور پژوهشی می پردازند و ۹

میانگین سنی دانشجویان ۲۶/۱۱ سال، حداقل سن ۲۱ سال و حداکثر سن آنان ۳۶ سال بود. از ۷۰ نفر دانشجوی مورد مطالعه ۴۹ نفر (۷۰ درصد) مجرد، ۱۹ نفر (۲۷/۱ درصد) متاهل و دو نفر (۲/۹ درصد) مطلقه بودند. از ۷۰ نفر دانشجوی مورد مطالعه ۶۷ نفر (۹۵/۷ درصد) غیر از تحصیل شغل دیگری نداشتند، یک نفر (۱/۴ درصد) همراه تحصیل در زمینه امور پزشکی مشغول به کار

نفر (۱۲/۸ درصد) نیز اظهار نموده‌اند که در اوقات فراغت خود فعالیت خاصی انجام نمی‌دهند (جدول ۲).

جدول شماره (۲): توزیع فراوانی نمونه‌های تحت مطالعه برحسب جنس و فعالیت در اوقات فراغت

جنسیت	مرد		زن		جمع
	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	
فعالیت در اوقات فراغت					
مطالعه	۶	۲۸/۶	۱۵	۷۱/۴	۱۰۰
مطالعه + تفریح	۹	۶۴/۳	۵	۳۵/۷	۱۰۰
مطالعه + ورزش + پژوهش	۷	۷۷/۸	۲	۲۲/۲	۱۰۰
ورزش + تفریح	۲	۲۵	۶	۷۵	۱۰۰
ورزش + امور هنری	۳	۷۵	۱	۲۵	۱۰۰
امور هنری	۲	۴۰	۳	۶۰	۱۰۰
فعالیت خاصی ندارم	۶	۶۶/۷	۳	۳۳/۳	۱۰۰
جمع	۳۵	۵۰	۳۵	۵۰	۱۰۰

در پاسخ به سؤال (آیا به امور پژوهشی علاقه دارید؟): از ۷۰ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

نفر دانشجوی پزشکی، ۵۲ نفر (۷۴/۳ درصد) پاسخ مثبت و ۱۸ نفر (۲۵/۷ درصد) پاسخ منفی داده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا وقت کافی برای انجام امور پژوهشی دارید؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، ۱۶ نفر (۲۲/۸ درصد) پاسخ مثبت و ۵۴ نفر (۷۷/۲ درصد) پاسخ منفی داده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا از شیوه مدیریتی مرکز تحقیقات دانشجویی دانشگاه رضایت دارید؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، شش نفر (۸/۶ درصد) پاسخ مثبت و ۲۱ نفر (۳۰ درصد) پاسخ منفی داده‌اند و ۴۳ نفر (۶۱/۴ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی است؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، هشت نفر (۱۱/۴ درصد) پاسخ مثبت و ۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) پاسخ منفی داده‌اند و ۱۴ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی است؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، هشت نفر (۱۱/۴ درصد) پاسخ مثبت و ۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) پاسخ منفی داده‌اند و ۱۴ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی است؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، هشت نفر (۱۱/۴ درصد) پاسخ مثبت و ۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) پاسخ منفی داده‌اند و ۱۴ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

در پاسخ به سؤال (آیا امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی است؟): از ۷۰ نفر دانشجوی پزشکی، هشت نفر (۱۱/۴ درصد) پاسخ مثبت و ۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) پاسخ منفی داده‌اند و ۱۴ نفر (۲۰ درصد) اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.

جدول شماره (۳): ارزیابی میزان عملکرد دانشجویان برحسب جنس

جنسیت	مرد		زن		جمع
	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی	
میزان عملکرد دانشجویان					
عالی	۲	۱۰۰	۰	۰	۱۰۰
خوب	۳	۶۰	۲	۴۰	۱۰۰
متوسط	۱۲	۴۲/۸	۱۶	۵۷/۲	۱۰۰
ضعیف	۱۶	۴۵/۷	۱۷	۵۴/۳	۱۰۰
جمع	۳۵	۵۰	۳۵	۵۰	۱۰۰

میزان آگاهی دانشجویان براساس آزمون طیف لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت نتایج حاکی از آن بود که میانگین نمرات ۷۰ نفر دانشجوی مورد بررسی ۶۲/۵ می‌باشد. براساس محاسبه فوق میزان آگاهی دانشجویان از مسائل پژوهشی دانشگاه ۴۲/۵ درصد بوده و منفی بود.

بحث و نتیجه گیری

از ۷۰ نفر دانشجوی مورد مطالعه ۶۷ نفر (۹۵/۷ درصد) غیر از تحصیل شغل دیگری نداشتند، یک نفر (۱/۴ درصد) همراه تحصیل در زمینه امور پزشکی مشغول به کار بود و دو نفر (۲/۹ درصد) همراه تحصیل در حرف غیر پزشکی مشغول به کار بودند. با توجه به مراتب فوق به نظر می‌رسد که اکثریت دانشجویان برای انجام امور پژوهشی وقت کافی داشته و دچار مشکلات و گرفتاری‌های شغلی یا تامین زندگی نیستند. در پاسخ به سؤال (اوقات فراغت خود را چگونه می‌گذرانید؟): ۴۴ نفر (۶۲/۸ درصد) در اوقات فراغت خود به فعالیت‌هایی نظیر گردش، ورزش، مطالعه و تماشای تلویزیون می‌پردازند، ۹ نفر (۱۲/۸ درصد) همراه سایر فعالیت‌ها به امور پژوهشی نیز می‌پردازند و ۹ نفر (۱۲/۸ درصد) نیز اظهار نموده‌اند که در اوقات فراغت خود فعالیت خاصی انجام نمی‌دهند. به نظر می‌رسد دانشگاه در جهت جذب دانشجویان به امور پژوهشی فعال نبوده و ۹ نفر از ۷۰ نفر یعنی تنها ۱۲/۸۵ درصد از دانشجویان در امور پژوهشی دانشگاه فعال هستند. در حالی که از ۷۰ دانشجوی پزشکی ۵۲ نفر (۷۴/۳ درصد) اظهار نموده‌اند که به امور پژوهشی علاقه دارند. علی کرم علمداری و همکاران در سال ۱۳۸۲ در تحقیقی به این نتیجه رسیده‌اند که موانع شخصی (کمبود وقت و مشغله زیاد) و (بی‌علاقگی به امر پژوهش) به ترتیب بیشترین و کم‌ترین موانع پژوهشی و موانع سازمانی (کمبود امکانات و تجهیزات) و (محدودیت‌های اخلاقی در انجام پژوهش) به ترتیب

- ۹۵/۷ درصد از دانشجویان عضو مرکز تحقیقات دانشجویی نبودند.

- بیش از ۷۸/۵ درصد از دانشجویان در هیچ کارگاه آموزشی روش تحقیق، روش‌های آماری و مقاله‌نویسی شرکت نداشتند.

- ۹۸/۵۷ درصد از دانشجویان هیچ مقاله‌ای در مجلات علمی به چاپ نرسانده‌اند.

- بیش از ۷۸ درصد از دانشجویان تاکنون هیچ کتاب غیردرسی در زمینه روش تحقیق و روش‌های آماری مطالعه نکرده‌اند.

- بیش از ۵۹ درصد دانشجویان تاکنون در زمینه مسائل پژوهشی با اساتید خود بحث و گفتگو نکرده‌اند.

نحوه نگرش دانشجویان براساس آزمون طیف لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت نتایج حاکی از آن بود که میانگین نمرات ۷۰ نفر دانشجوی مورد بررسی ۷۷/۸۵ می‌باشد.

براساس محاسبه فوق نگرش دانشجویان به مقوله پژوهش ۸۳/۸ درصد بوده و مثبت می‌باشد. برای آگاهی از ضعف نگرش دانشجویان به برخی از مسائل مطروحه در طیف لیکرت، خط وسط جدول لیکرت رسم گردید و در نتیجه ابعاد ضعیف نگرش دانشجویان به شرح زیر استخراج گردید. بدیهی است برای ارتقای نگرش دانشجویان به امر پژوهش ضروری است در موارد زیر برنامه‌ریزی‌های لازم به عمل آید.

۱. انجام تحقیقات علمی مکمل یادگیری است.
۲. انجام پژوهش به برنامه آموزشی دانشجو لطمه نمی‌زند.
۳. انجام پژوهش لازمه تحصیلات دانشگاهی است.
۴. انجام پژوهش به اوقات فراغت دانشجو لطمه نمی‌زند.

بیشترین و کمترین موانع پژوهشی از طرف اعضای هیئت علمی عنوان شده بود (۵).

۴۸ نفر (۶۸/۶ درصد) معتقدند که امکانات و تجهیزات موجود در دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی نیست. و ۳۹ نفر (۵۵/۷ درصد) نیز اعتقاد دارند که اعتبار پژوهشی دانشگاه برای انجام امور پژوهشی کافی نمی‌باشد. علیرضا ظهور و همکاران در تحقیق خود به این نتایج دست یافتند که محدودیت‌های تایپ، پرینت، زیراکس، مشاوره پژوهشی، اینترنت و کتابخانه به‌ترتیب مهم‌ترین عوامل نارضایتی افراد از خدمات کمک پژوهشی در دانشکده بود (۶).

۴۳ نفر (۶۱/۴ درصد) از دانشجویان از شیوه مدیریتی مرکز تحقیقات دانشجویی اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند. یعنی علاقه به پژوهش وجود دارد ولی برنامه ریزی، اطلاع رسانی و سرمایه‌گذاری وجود ندارد. چنانچه متین به این مطلب اشاره می‌کند که مطالعه وضعیت نهادهای پژوهشی در ایران، مبین این نکته است که: کمبود تجهیزات و منابع، مشکل نیروی انسانی، کمبود بودجه پژوهش، عدم وجود ابزار پیشرفته و... از جمله مشکلات اساسی نهادهای پژوهشی به‌شمار می‌رود. وی اضافه می‌کند، برقراری شبکه‌های اطلاع رسانی، تأمین تجهیزات منابع تحقیقاتی، دایر کردن دوره‌های آموزش پژوهشی، جذب پژوهشگر، ایجاد انگیزه برای پژوهش، ارائه منظم نتایج کارهای پژوهشی، پیگیری و نظارت بر اجرای طرح‌های پژوهشی، از جمله عوامل مؤثر در پژوهش می‌باشد. کیانی هرچگانی و یارمحمدیان طی پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر در توجه به پژوهش میان پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که: توجه به عوامل درونی (انگیزه افراد)، ایجاد زمینه مناسب برای رشد استعدادها و خلاقیت افراد، توجه به عوامل اقتصادی (تأمین هزینه‌های تحقیق) و استفاده از سیستم‌های اطلاع رسانی، از جمله عوامل مهم مؤثر در پژوهش می‌باشند.

سکینه سبزواری و همکاران در تحقیق خود نشان دادند که در مقابل فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی دانشگاه میانگین نمرات موانع سازمانی کم‌تر از موانع شخصی بود ($P < 0/0001$) همچنین در زمینه میانگین نمرات موانع سازمانی، در گروه‌های مختلف برحسب ویژگی‌های فردی، سابقه کار غیرآموزشی و پژوهشی، مرتبه علمی و... تفاوت آماری معنی‌داری مشاهده شد. در مورد موانع شخصی نیز در متغیرهای سابقه کار آموزشی و پژوهشی و نیز گروه آموزشی تفاوت مشاهده شد (۷).

زهره مرضیه حسینیان در تحقیق خود به نتایج زیر دست یافت. اعضای هیئت علمی عوامل انگیزش بیرونی و درونی را در عملکرد خود موثر دانسته‌اند. از بین عوامل انگیزش بیرونی نحوه اداره دانشکده توسط مسئولین را با ۶۷/۴ درصد و از بین عوامل انگیزش درونی فراهم نمودن امکانات و فرصت‌های مطالعاتی برای تحقیق و تفحص و شرکت در کنفرانس‌ها را با ۷۴/۴ درصد موثرترین عوامل بر عملکرد آموزشی و پژوهشی خود دانسته‌اند (۸).

صادقی طی تحقیق خود به این نتیجه رسید که: توانایی علمی دانشجو به‌عنوان پژوهشگر، میزان آگاهی علمی و عملی اعضای هیأت علمی به‌عنوان راهنما و هدایت‌گر دانشجو، دستگاه آموزش عالی به‌عنوان ارائه‌دهنده خدمات آموزشی و پژوهشی به دانشجویان، همکاری دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌ها و سازمان‌ها از جمله عوامل مؤثر بر پژوهش هستند (۹).

ارزیابی میزان عملکرد پژوهشی دانشجویان نشان داد که عملکرد پژوهشی ۳۵ نفر (۵۰ درصد) در حد ضعیف، ۲۸ نفر (۴۰ درصد) در حد متوسط، ۵ نفر (۷/۱ درصد) در حد خوب و تنها دو نفر (۲/۹ درصد) در حد عالی می‌باشد. یحیی جوادیان در تحقیق خود به این نتیجه رسیده است که ۳۳ درصد از دانشجویان تنها یک کار تحقیقاتی انجام داده بودند که مربوط به پایان‌نامه آن‌ها بود. (۱).

۳- برگزاری سمینارهای آشنایی با چهره‌های پژوهشی کشور به‌منظور آگاهی دانشجویان از میزان موفقیت‌های علمی آموزشی محققین برجسته کشور میزان آگاهی دانشجویان براساس آزمون طیف لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت نتایج حاکی از آن بود که میزان آگاهی دانشجویان از مسائل پژوهشی دانشگاه ۴۲/۵ درصد بوده و کم می‌باشد. ابعاد ضعیف آگاهی دانشجویان (یعنی مواردی که دانشجویان آن را نمی‌دانستند) به شرح زیر استخراج گردید.

- ۱- دانشجو می‌تواند در دانشگاه به‌طور مستقل طرح تحقیقاتی اجرا نماید.
- ۲- دانشجو در طرح تحقیقاتی می‌تواند مجری، همکار اصلی آمارگر یا پرسشگر و مصاحبه کننده باشد.
- ۳- در مقاله منتج از یک طرح تحقیقاتی نام دانشجو نیز قید می‌شود.
- ۴- مرکز تحقیقات دانشجویی از بین دانشجویان عضو جدید می‌پذیرد.
- ۵- رزومه رئوس فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی فرد است.
- ۶- دانشجویان می‌توانند در کارگاه‌های آموزشی شرکت کنند.
- ۷- دانشجو با هماهنگی با حوزه پژوهش می‌تواند در بیمارستان‌های دانشگاه تحقیق نماید.

بدیهی است برای ارتقای آگاهی دانشجویان به امور پژوهشی دانشگاه، ضروری است در موارد فوق به دانشجویان عزیز اطلاع رسانی شده و ارائه طریق شود.

علیرضا ظهور و همکاران در تحقیق خود به این نتایج دست یافتند. ۵۰ درصد از اعضای هیئت علمی مهارت لازم در تدوین پروپوزال، اجرای پژوهش، آنالیز آماری و تفسیر داده‌ها و نیز مقاله‌نویسی دارند (۶).

نحوه نگرش دانشجویان براساس آزمون طیف لیکرت مورد ارزیابی قرار گرفت نتایج حاکی از آن بود که نگرش دانشجویان به مقوله پژوهش ۸۳/۸ درصد بوده و مثبت می‌باشد. ولی ابعاد ضعیف نگرش دانشجویان به مقوله پژوهش (یعنی مواردی که دانشجویان آن را نمی‌دانستند) به شرح زیر می‌باشد.

- ۱- انجام تحقیقات علمی مکمل یادگیری است.
  - ۲- انجام پژوهش به برنامه آموزشی دانشجو لطمه نمی‌زند.
  - ۳- انجام پژوهش لازمه تحصیلات دانشگاهی است.
  - ۴- انجام پژوهش به اوقات فراغت دانشجو لطمه نمی‌زند.
- یحیی جوادیان در تحقیق خود به این نتیجه رسیده است که ۴۲ درصد افراد کار تحقیقاتی را مکمل یادگیری می‌دانستند (۱). این امر در تحقیق حاضر نیز به‌عنوان یکی از ابعاد ضعیف نگرش دانشجویان مطرح شده است. بدیهی است برای ارتقای نگرش دانشجویان به امر پژوهش ضروری است در موارد زیر برنامه‌ریزی‌های لازم به عمل آید.

- ۱- اطلاع‌رسانی به دانشجویان از طریق ممکن در زمینه فواید یادگیری (آموزش) مبتنی بر پژوهش
- ۲- برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه مدیریت وقت در آموزش مبتنی بر پژوهش

References:

1. Javadian Y. Relationship between facilities and manpower of basic sciences departments and

academic achievement of medical students in Kerman. J Qazvin Univ Med Sci 2002; 6 (2):64-7. (Persian)

2. Shayan M. Credit research Universities and centers of higher education. *Rahyaft J* 1996; 4(14): 105-7. (Persian)
3. Ghanbari A, Tonekaboni H. Introduction to research institutions status. *Rahyaft J* 1994; 2(44): 32-7. (Persian)
4. Khedmat H, Nasiri Kashani M, Hajati G, Gholami B. Evaluation of awareness and attitude of the medical students of Baghiyatollah Medical Sciences University towards research in Year 1996. *Kowsar Med J* 1997; 2(1): 61-70. (Persian)
5. Alamdari AK, Afshoon E. The view point of faculty members on research barriers at Yasuj University. *J Armaghan Danesh* 2003; 8(29): 27-34. (Persian)
6. Zohor AR, Fekri AR. Barriers from the viewpoint of research faculty of Medical Sciences, Iran. *J Iran Univ Med Sci* 2003, 2(2):113-20. (Persian)
7. Sabzevari S, Mohammad Alizadeh S, Aziz Zadeh Farvandi M. Comments of Kerman university faculty members to remove research barriers. *J Shaheed Sadoughi Univ Med Sci* 2000; 8 (2): 18-26. (Persian)
8. Marzieh Hoseinian Z. Investigating the effects of comments of faculty members on motivational factors affecting performance in education and research. *J Shaheed Sadoughi Univ Med Sci* 2000; 8(2) :81. (Persian)
9. Sadeghi M. A survey on effective factors on quality promotion of studental researches in higher education (Dissertation). Tehran: Tehran University; 1995. (Persian)